

DECYZJA KOMISJI (UE) 2019/293**z dnia 8 listopada 2018 r.****w sprawie pomocy państwa SA.43785 (2018/C) (ex 2015/PN, ex 2018/NN) wdrożonej przez Rumunię na rzecz restrukturyzacji Complexul Energetic Hunedoara (CEH)***(notyfikowana jako dokument nr C(2018) 7308)***(Jedynie tekst w języku rumuńskim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Pismem z dnia 12 marca 2018 r. Komisja poinformowała Rumunię, że podjęła decyzję o wszczęciu postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”) („decyzja o wszczęciu postępowania”) w odniesieniu do pomocy na rzecz restrukturyzacji Complexul Energetic Hunedoara S.A. („CE Hunedoara”). Decyzja o wszczęciu postępowania była następstwem wcześniejszych zawiadomień i kontaktów między Komisją a Rumunią w sprawie pomocy państwa na rzecz CE Hunedoara lub jej poprzedników, co dokładniej opisano w decyzji o wszczęciu postępowania i w sekcji 2.1 poniżej.
- (2) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽²⁾. Komisja zwróciła się do zainteresowanych stron o przekazanie uwag w tej sprawie.
- (3) Rumunia przedstawiła uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania w dniu 15 maja 2018 r. Komisja nie otrzymała uwag od zainteresowanych stron. Oprócz uwag otrzymanych w dniu 15 maja 2018 r. Komisja zorganizowała również wideokonferencję z władzami rumuńskimi w dniu 31 lipca 2018 r.

2. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKÓW POMOCY**2.1. Poprzednie decyzje w sprawie CE Hunedoara**

- (4) W dniu 22 lutego 2012 r. Komisja podjęła decyzję o niewnoszeniu zastrzeżeń wobec planowanej pomocy w wysokości 1 169 mln RON (ok. 251,3 mln EUR) na rzecz zamknięcia trzech z siedmiu kopalń węgla eksploatowanych przez krajowe przedsiębiorstwo wydobywania węgla kamiennego JSC Petroșani ⁽³⁾ („decyzja dotycząca pierwszej pomocy na rzecz kopalń węgla”). W decyzji tej Komisja uznała, że planowana pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu decyzji Rady 2010/787/UE ⁽⁴⁾ („decyzja Rady w sprawie pomocy na rzecz kopalń węgla”).
- (5) W dniu 20 kwietnia 2015 r. Komisja uznała, że Electrocentrale Paroșeni i Electrocentrale Deva, dwa przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną, które w 2012 r. połączyły się w CE Hunedoara, w latach 2009–2011 otrzymały operacyjną pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym. W swojej decyzji ⁽⁵⁾ („decyzja dotycząca pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym”) Komisja wezwała Rumunię do odzyskania pomocy wraz z odsetkami od CE Hunedoara jako następcy dwóch przedsiębiorstw wytwarzających energię elektryczną

⁽¹⁾ Dz.U. C 158 z 4.5.2018, s. 47.

⁽²⁾ Por. przypis 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 23 z 25.1.2013, s. 3.

⁽⁴⁾ Decyzja Rady 2010/787/UE z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie pomocy państwa ułatwiającej zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (Dz.U. L 336 z 21.12.2010, s. 24).

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji (UE) 2015/1877 z dnia 20 kwietnia 2015 r. w sprawie taryf naliczanych przez rumuńskie przedsiębiorstwo S.C. Hidroelectrică SA na rzecz S.C. Termoelectrică SA i S.C. Electrocentrale Deva SA – SA.33475 (Dz.U. L 275 z 20.10.2015, s. 46), motywy 117–124.

w razie gdyby beneficjenci nie dokonali spłaty. W dniu 10 czerwca 2015 r. władze rumuńskie przedstawiły informacje wskazujące, że CE Hunedoara przekazało rumuńskiemu Ministerstwu Energii kwotę 34 785 015,45 RON (ok. 7,48 mln EUR), pokrywającą kwotę pomocy podlegającą odzyskaniu wraz z odsetkami od zwracanej pomocy, tym samym wykonując decyzję w sprawie odzyskania.

- (6) W dniu 21 kwietnia 2015 r. Komisja podjęła decyzję o niewnoszeniu zastrzeżeń w sprawie planowanej pomocy państwa na rzecz CE Hunedoara w formie pożyczek specjalnych o wartości do 167 mln RON (około 37,7 mln EUR) ⁽⁶⁾ („decyzja w sprawie pomocy na ratowanie”) ⁽⁷⁾. W decyzji tej Komisja uznała, że pożyczki stanowiły pomoc na ratowanie przedsiębiorstwa CE Hunedoara i oświadczyła, że pomoc ta była zgodna z rynkiem wewnętrznym zgodnie z wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji („wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw”) ⁽⁸⁾, biorąc pod uwagę szereg zobowiązań podjętych przez Rumunię (zob. motywy 120 i 123 poniżej).
- (7) W dniu 21 października 2015 r., po upływie sześciu miesięcy od podjęcia decyzji w sprawie pomocy na ratowanie, Rumunia przekazała plan restrukturyzacji przedsiębiorstwa CE Hunedoara („pierwszy plan restrukturyzacji”) ⁽⁹⁾. Celem Rumunii było przedłużenie okresu spłaty pożyczki na ratowanie przedsiębiorstwa, która była przedmiotem decyzji w sprawie pomocy na ratowanie oraz przyznanie pomocy na restrukturyzację przedsiębiorstwu CE Hunedoara w celu sfinansowania kosztów ujętych w pierwszym planie restrukturyzacji. Pismem przekazanym w dniu 3 grudnia 2015 r. Rumunia zgłosiła zamiar przekazania informacji dotyczących pomocy na restrukturyzację w terminie czterech tygodni. Następnego dnia Komisja administracyjnie otworzyła sprawę SA.43785 (2015/PN) dotyczącą pomocy na restrukturyzację na rzecz CE Hunedoara.
- (8) W dniu 8 stycznia 2016 r. Rumunia z wyprzedzeniem zgłosiła zamiar udzielenia pomocy na restrukturyzację przedsiębiorstwa CE Hunedoara na podstawie nowego planu restrukturyzacji, uaktualnionego w stosunku do pierwszego planu restrukturyzacji („zmieniony plan restrukturyzacji”) i przedłożyła dodatkowe informacje uzupełniające, które dodatkowo uzupełniono w dniu 11 stycznia 2016 r. W dniu 12 stycznia 2016 r. odbyło się spotkanie z władzami rumuńskimi w sprawie przedstawionych informacji.
- (9) W dniu 15 stycznia 2016 r. Rumunię poinformowano, że zanim przystąpi ona do formalnego zgłoszenia, wskazane jest dokonanie znaczących zmian w planowanej pomocy na restrukturyzację i pierwszego planu restrukturyzacji. Rumunia nie przedstawiła jednak żadnego nowego planu restrukturyzacji.
- (10) W styczniu 2016 r. CE Hunedoara przystąpiło do formalnego postępowania upadłościowego na mocy prawa rumuńskiego, jednak sąd krajowy później oddalił postępowanie.
- (11) Rumunia uznała następnie, że chociaż CE Hunedoara zostanie ostatecznie zlikwidowane, konieczne będzie tymczasowe utrzymanie działalności niektórych jednostek wytwórczych wraz z niektórymi kopalniami węgla i powiązanych z nimi usługami przygotowania węgla objętymi rekompensatą z tytułu kosztów wytwarzania. Z tych względów i na podstawie nowych planów dotyczących ewentualnych przyszłych następców CE Hunedoara prowadzących działalność z wykorzystaniem części aktywów CE Hunedoara, na wniosek Komisji władze rumuńskie przedstawiły informacje w dniu 12 maja 2016 r., podczas wideokonferencji w dniu 18 maja 2016 r., w dniach 9, 25 i 29 sierpnia 2016 r., na spotkaniu w dniu 12 października 2016 r., a także w dniach 9 listopada 2016 r., 17 maja 2017 r. i 1 września 2017 r. Informacje dostarczone w dniu 17 maja 2017 r. obejmowały w szczególności ramy czasowe ostatecznej likwidacji CE Hunedoara.
- (12) Na podstawie oddzielnego zgłoszenia w dniu 24 listopada 2016 r. Komisja podjęła decyzję o niewnoszeniu zastrzeżeń w sprawie kwoty 447,8 mln RON (ok. 96,2 mln EUR), którą planowano przyznać przedsiębiorstwu CE Hunedoara na rzecz zamknięcia dwóch z czterech kopalń węgla nadal zarządzanych przez przedsiębiorstwo CE Hunedoara, które nie były przedmiotem decyzji dotyczącej pierwszej pomocy na rzecz kopalń węgla ⁽¹⁰⁾ („decyzja dotycząca drugiej pomocy na rzecz kopalń węgla”). W decyzji tej Komisja uznała, że planowana pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu decyzji Rady w sprawie pomocy na rzecz kopalń węgla.

2.2. Beneficjent: CE Hunedoara

- (13) CE Hunedoara jest pionowo zintegrowanym przedsiębiorstwem wytwarzającym energię elektryczną z siedzibą w Petroșani w okręgu Hunedoara. Akcje przedsiębiorstwa w całości należą do państwa rumuńskiego. Przedsiębiorstwo CE Hunedoara korzysta głównie z miejscowego węgla wydobywanego z jego kopalń węgla do produkcji energii elektrycznej i ciepłej na potrzeby okolicznych miast. Całkowita zainstalowana moc nominalna dwóch

⁽⁶⁾ Kurs walutowy wykorzystany do celów informacyjnych w niniejszej decyzji wynosi RON/EUR = 0,215 (stan na dzień 31 stycznia 2018 r.).

⁽⁷⁾ Decyzja Komisji z dnia 21 kwietnia 2015 r., SA.41318 (2015/N) – Rumunia – Zawiadomienie w sprawie pomocy na ratowanie Complexul Energetic Hunedoara (Dz.U. C 203 z 19.6.2015, s. 5).

⁽⁸⁾ Dz.U. C 249 z 31.7.2014, s. 1.

⁽⁹⁾ Plan ten omawiano również na spotkaniu z władzami rumuńskimi w dniu 23 października 2015 r.

⁽¹⁰⁾ Zatwierdzenie pomocy państwa zgodnie z art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej – Przypadki, wobec których Komisja nie wnosi sprzeciwu (Dz.U. C 127 z 21.4.2017, s. 1).

elektrowni przedsiębiorstwa, zwanych Deva ⁽¹¹⁾ i Paroseni ⁽¹²⁾, wynosi 1 225 MW. Przedsiębiorstwo CE Hunedoara produkuje około 4,2 % energii elektrycznej zużywanej w Rumunii, przy czym jest jedynym dużym producentem energii elektrycznej w środkowym i północno-zachodnim regionie kraju. Przedsiębiorstwo zatrudnia ok. 6 600 osób, z czego 1 750 miejsc pracy związanych jest z wytwarzaniem energii elektrycznej, natomiast 4 700 – z działalnością górnictwem.

- (14) CE Hunedoara zostało utworzone w listopadzie 2012 r. poprzez połączenie dwóch wcześniej upadających, a obecnie zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych: Electrocentrale Paroseni i Electrocentrale Deva („przedsiębiorstwa poprzednicy”). Po likwidacji krajowego przedsiębiorstwa wydobywania węgla kamiennego JSC Petroșani cztery kopalnie węgla miały nadal funkcjonować i nie miały otrzymać pomocy na zamknięcie na podstawie decyzji dotyczącej pierwszej pomocy na rzecz kopalni węgla. Zostały one połączone z CE Hunedoara wraz z jednostkami wytwórczymi i odpowiednią kadrą administracyjną oraz nieruchomościami przedsiębiorstw Electrocentrale Paroseni i Electrocentrale Deva, ponieważ przedsiębiorstwa Electrocentrale Paroseni i Electrocentrale Deva wykorzystywały praktycznie cały węgiel dostarczany przez cztery kopalnie węgla jako paliwo do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła. W szczególności:
- CE Hunedoara początkowo przejęło aktywa i zobowiązania produkcyjne przedsiębiorstw poprzedników. Oba przedsiębiorstwa systematycznie nie były w stanie sprzedawać energii elektrycznej po konkurencyjnych cenach rynkowych w Rumunii, a w latach 2009–2011 otrzymały niezgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc operacyjną w wysokości 22,62 mln RON i 3,65 mln RON (łącznie ok. 5,6 mln EUR), którą Komisja w swojej decyzji dotyczącej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym nakazała Rumunii odzyskać wraz z odsetkami od przedsiębiorstwa CE Hunedoara ze względu na ciągłość gospodarczą i prawną z działalnością beneficjentów ⁽¹³⁾.
 - Następnie w sierpniu 2013 r. CE Hunedoara przejęło cztery z siedmiu kopalni węgla od krajowego przedsiębiorstwa wydobywania węgla kamiennego JSC Petroșani. Wcześniej – do 2011 r. – krajowe przedsiębiorstwo wydobywania węgla kamiennego JSC Petroșani obsługiwało siedem kopalni; trzy z nich otrzymały pomoc na zamknięcie na podstawie decyzji dotyczącej pierwszej pomocy na rzecz kopalni węgla. Pozostałe cztery kopalnie włączone później do CE Hunedoara były rzekomo rentowne. Te cztery kopalnie węgla i inne aktywa produkcyjne przeniesiono do CE Hunedoara po odliczeniu wszelkich zobowiązań, w szczególności ok. 1,2 mld EUR zadłużenia narosłego uprzednio w stosunku do państwa lub innych organów publicznych, wynikającego głównie z nieopłaconych podatków i składek. Narosłego zadłużenia nie uwzględniono przy ocenie rentowności czterech przedmiotowych kopalni. Komisja zwróciła uwagę na wynikające z zasad pomocy państwa zobowiązanie Rumunii do zgłaszania, w razie potrzeby, wszelkich środków państwowych dotyczących zadłużenia wobec państwa. Rumunia nie powiadomiła o procesie ⁽¹⁴⁾, w ramach którego cztery kopalnie węgla przekazano bez zadłużenia na rzecz CE Hunedoara.

2.3. Wyniki operacyjne i finansowe przedsiębiorstwa CE Hunedoara

2.3.1. Wyniki operacyjne

- (15) Według rumuńskiego organu regulacyjnego w zakresie energii ⁽¹⁵⁾ udział wytworzonej przez CE Hunedoara energii elektrycznej netto w latach 2013–2015 przedstawiał się następująco:

Tabela 1

Całkowita ilość energii elektrycznej wprowadzona do sieci przez przedsiębiorstwo CE Hunedoara w latach 2013–2015 w porównaniu z całkowitą produkcją

Generator	Wykorzystana moc (MW)			Całkowita ilość wytworzonej energii elektrycznej (TWh)		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
CE Hunedoara	1 110 (6 %)	998 (5 %)	1 063 (5 %)	3 (5 %)	2,7 (4 %)	1,84 (2,9 %)
Wielkość rynku	18 142 (100 %)	18 448 (100 %)	19 086 (100 %)	55,8 (100 %)	62 (100 %)	62,6 (100 %)

⁽¹¹⁾ Oddawana do użytkowania w dwóch etapach: pierwszy w latach 1969–1971, drugi w latach 1977–1980 – zob. sprawozdanie z konsultacji w sprawie niewypłacalności GMC z marca 2016 r., s. 37; dokument dostępny pod adresem: cigmc.ro/files/Raport%20art.%2097.pdf

⁽¹²⁾ Oddawana do użytkowania w dwóch etapach: pierwszy w latach 1956–1959, drugi w latach 1962–1964 – zob. ogólnodostępne informacje zamieszczone pod adresem: <https://uzinaparoseni.wordpress.com/>.

⁽¹³⁾ Decyzja dotycząca pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym przyjęta dnia 20 kwietnia 2015 r., motywy 84, 88–90, 98, 117–124. Decyzja w sprawie pomocy na ratowanie z dnia 21 kwietnia 2015 r., motywy 13 i 63.

⁽¹⁴⁾ Decyzja dotycząca pierwszej pomocy na rzecz kopalni węgla przyjęta dnia 22 lutego 2012 r., motywy 4–10.

⁽¹⁵⁾ Sprawozdania roczne ANRE za lata 2013, 2014 i 2015, dostępne pod adresem: <http://www.anre.ro/en/about-anre/annual-reports-archive>. Zob. również dane przedsiębiorstwa Transelectrica dotyczące całkowitych i dostępnych zainstalowanych zdolności wytwórczych każdej dyspozycyjnej jednostki według źródeł energii pierwotnej, dostępne pod adresem: <http://transelectrica.ro/web/tel/productie>.

- (16) W Rumunii energię elektryczną wytwarzają różne rodzaje elektrowni o zróżnicowanych kosztach wytwarzania. Od lipca 2012 r. energia elektryczna jest przedmiotem obrotu hurtowego na giełdzie, tj. na rynkach kasowych i terminowych rumuńskiej towarowej giełdy energii („OPCOM”).
- (17) Ważnym kryterium dla funkcjonowania elektrowni jest porównanie ceny rynku dnia następnego i kosztów krańcowych wytwarzania energii elektrycznej w danej elektrowni. W przypadku elektrowni ciepłych głównymi kosztami krańcowymi są koszty paliwa, koszty uprawnień do emisji CO₂ oraz operacyjne koszty krańcowe.
- (18) CE Hunedoara zarejestrowało średni koszt produkcji na poziomie 274,27 RON/MWh (ok. 59 EUR/MWh) w 2013 r., 310,19 RON/MWh (ok. 67 EUR/MWh) w 2014 r. i 358,90 RON/MWh (ok. 77 EUR/MWh) w 2015 r. Ponadto średni koszt wydobycia węgla kamiennego (paliwa) w przedsiębiorstwie CE Hunedoara wynosił około 126 RON/MWh (około 27 EUR/MWh), natomiast na rynku cena węgla kamiennego wynosiła około 40 RON/MWh (około 9 EUR/MWh) ⁽¹⁶⁾.
- (19) Jednak średnia ważona rocznej ceny energii elektrycznej na rynku dnia następnego na OPCOM wynosiła 165,06 RON/MWh (ok. 35 EUR/MWh) w 2013 r., 158,93 RON/MWh (ok. 34 EUR/MWh) w 2014 r. i 166,35 RON/MWh (ok. 36 EUR/MWh) w 2015 r. Ponadto w latach 2013–2015 na dwustronnym scentralizowanym rynku OPCOM średnia roczna cena energii elektrycznej wahała się między 182,94 RON/MWh (ok. 39 EUR/MWh) a 162,41 RON/MWh (ok. 35 EUR/MWh) ⁽¹⁷⁾. Innymi słowy, w latach 2013–2015, kiedy udzielono przedmiotowych pożyczek, średnie koszty produkcji w CE Hunedoara były 66–116 % wyższe od cen energii elektrycznej notowanych na rynku dnia następnego oraz 50–121 % wyższe od cen na dwustronnym scentralizowanym rynku rumuńskiej towarowej giełdy energii.
- (20) Można zauważyć, że przy takich cenach rynkowych CE Hunedoara nie mogło prowadzić rentownej działalności w sposób trwały, ponieważ ceny rynku dnia następnego i ceny terminowe były niższe od kosztów produkcji w CE Hunedoara. Na konkurencyjnym rynku energii elektrycznej można spodziewać się, że wszelka wyprodukowana energia będzie sprzedawana po cenie wyższej od kosztów krańcowych, aby osiągnąć marżę zysku. CE Hunedoara ewidentnie mogło jednak sprzedawać energię po takiej cenie ze swojego zakładu bardzo rzadko, o czym świadczy fakt, że CE Hunedoara nie odłożyło wystarczających przychodów operacyjnych na zakup niezbędnych w latach 2014–2015 uprawnień do emisji CO₂. Elektrownie węglowe działają zazwyczaj jako elektrownie pracujące przy obciążeniu podstawowym o współczynniku obciążenia 70 % lub wyższym ⁽¹⁸⁾. Z danych dotyczących produkcji energii elektrycznej, przedstawionych w tabeli 1 wynika jednak, że w 2013 r. i 2014 r. współczynnik obciążenia CE Hunedoara wyniósł 30,8 %, a w 2015 r. spadł poniżej 20 %. Można to wytłumaczyć faktem, że aktywa produkcyjne w postaci kopalń węgla i dwóch elektrowni, które w listopadzie 2012 r. połączyły się w CE Hunedoara, były takie same, jak te, które wcześniej były eksploatowane przez upadłe przedsiębiorstwa poprzedników, bez żadnych znaczących usprawnień produkcyjnych bądź technologicznych mających na celu obniżenie kosztów produkcji. W rezultacie CE Hunedoara sprzedawało wytworzoną przez siebie energię elektryczną po średniej cenie 199,22 RON/MWh (ok. 43 EUR/MWh) w 2013 r., 167,68 RON/MWh (ok. 36 EUR/MWh) w 2014 r. i 181,52 (ok. 39 EUR/MWh) w 2015 r. ⁽¹⁹⁾ oraz, podobnie jak jego poprzednicy, nie było w stanie wygenerować wystarczających zysków, aby pokryć zarówno koszty operacyjne, jak i zadłużenie, w tym również zadłużenie wobec podmiotów publicznych, jak przedstawiono w tabeli 2 poniżej.

2.3.2. Wyniki finansowe

- (21) Jak pokazano w tabeli 2 poniżej, w 2012 r., tj. w pierwszym roku działalności, przedsiębiorstwo CE Hunedoara odnotowało zysk (zysk netto) w wysokości 37,9 mln RON (około 8,1 mln EUR). W 2013 r., kiedy przeniesiono cztery kopalnie węgla i związane z nimi jednostki przeróbki węgla kamiennego, przedsiębiorstwo CE Hunedoara zaczęło przynosić coraz większe straty, wynoszące 147,6 mln RON (31,7 mln EUR) w 2013 r. i 352,3 mln RON (76 mln EUR) w 2014 r., przy pogarszających się wskaźnikach finansowych pod względem dochodu z działalności operacyjnej, zadłużenia kapitałowego i płynności. Do końca 2015 r. przedsiębiorstwo CE Hunedoara miało ujemny kapitał własny w wysokości 1 082,6 mln RON (232,7 mln EUR). Do końca 2017 r. ujemny kapitał własny przedsiębiorstwa CE Hunedoara uległ podwojeniu do poziomu 2 842,7 mln RON (611,18 mln EUR). Od 2013 r. wyniki operacyjne były ujemne, a przedsiębiorstwo nie dysponowało wolnymi przepływami pieniężnymi na obsługę spłaty zadłużenia finansowego i płatności, z wyłączeniem dodatkowego zadłużenia wobec państwowych podmiotów niekomercyjnych, takich jak np. organy podatkowe.

⁽¹⁶⁾ CE Hunedoara, sprawozdania za lata 2013, 2014 i 2015 przedstawione przez radę dyrektorów, dostępne pod adresem: <http://www.cenhd.ro/index.php/situatii-financiare/>.

⁽¹⁷⁾ Sprawozdania roczne OPCOM za lata 2013, 2014 i 2015, dostępne pod adresem: <https://www.opcom.ro/compania/compania.php?lang=ro&id=6>.

⁽¹⁸⁾ Zob. np. współczynniki wykorzystania zgłoszone w decyzji SA.38760 (2016/C) (Dz.U. C 46 z 5.2.2016, s. 19).

⁽¹⁹⁾ <http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2013/Raportul%20administratorilor%20-%202013.pdf>, s. 3.
<http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2014/Raportul%20administratorilor%20-%202014.pdf>, s. 3.
<http://www.cenhd.ro/images/File/Situatii%20financiare/2015/Raportul%20administratorilor%20-%202015.pdf>, s. 11.

Tabela 2

Wyniki finansowe przedsiębiorstwa CE Hunedoara w latach 2012–2017

Mln RON	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Przychody ogółem	249,4	1 061,1	691,5	574,74	448,4	568,7
Zysk/Strata z działalności operacyjnej (EBITDA)	20,2	- 167,1	- 341,7	- 1 647,6	- 838,2	- 744,6
Zysk/Strata netto	37,9	- 147,6	- 352,3	- 1 661,6	- 858,4	- 768,8
Kapitał podstawowy	203,4	349,8	354,5	354,5	354,5	354,5
Kapitał własny	678,7	980,1	629,3	- 1 082,6	- 2 071,3	- 2 842,7
Zobowiązanie długoterminowe	170,0	269,5	258,7	270,5	245,4	237,4
Pozostałe bieżące zadłużenie, w tym podatki	72,3	243,2	371,6	726,7	922,2	1 099,1

Źródło: www.cenhd.ro, zgodnie z publicznie dostępnymi sprawozdaniami finansowymi (czerwiec 2018 r.).

- (22) Najpóźniej do kwietnia 2015 r. CE Hunedoara spełniło kryteria objęcia go zbiorowym postępowaniem upadłościowym na mocy przepisów prawa Rumunii⁽²⁰⁾. W styczniu 2016 r. CE Hunedoara tymczasowo podlegało postępowaniu upadłościowemu. W marcu 2016 r. syndyk CE Hunedoara opublikowała sprawozdanie („sprawozdanie syndyka”) uwzględniające informacje na temat zobowiązań przedsiębiorstwa, z których wynikało, że CE Hunedoara było winne różnym organom państwowym około 2 360 mln RON (ok. 507,4 mln EUR). Kwota ta dotyczyła m.in. pożyczek objętych niniejszą decyzją, jak również kar nakładanych przez Agencję Środowiska za to, że przedsiębiorstwo nie nabyło uprawnień do emisji dwutlenku węgla oraz zielonych certyfikatów, a także z tytułu innych zadłużeń wobec państwa i budżetu zabezpieczenia społecznego. Według Rumunii, Agencja Środowiska, podobnie jak inni wierzyciele prywatni, również zwróciła się o zapłatę należnych jej kwot przez CE Hunedoara.
- (23) Jak wynika z sytuacji kapitałowej CE Hunedoara, z technicznego punktu widzenia przedsiębiorstwo znajduje się w stanie upadłości, ale nadal prowadzi działalność, nie spłacając większości długów i zobowiązań podatkowych. Według informacji, których udzieliła Rumunia, zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi proces likwidacji CE Hunedoara mógłby trwać co najmniej trzy lata, gdyby został zainicjowany przez państwo rumuńskie jako udziałowca i głównego wierzyciela CE Hunedoara. Jak dotychczas, wnioski o ogłoszenie upadłości złożone w krajowym sądzie spółek nie doprowadziły do ogłoszenia trwałej niewypłacalności CE Hunedoara.

2.4. Pożyczki udzielone przedsiębiorstwu CE Hunedoara

- (24) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zbadała pięć publicznie finansowanych lub wspieranych pożyczek, przyznanych lub przynoszących korzyść przedsiębiorstwu CE Hunedoara, na potrzeby bieżącej działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, a które do dnia 30 czerwca 2016 r. stanowiły nieuregulowany dług wobec państwa rumuńskiego na łączną kwotę 337 107 835 RON (ok. 72,48 mln EUR), w tym niespłaconą kwotę główną, odsetki, odsetki za opóźnienia w płatnościach i inne koszty. W tabeli 3 przedstawiono zaktualizowane informacje dotyczące niespłaconego kapitału tych pożyczek na dzień 31 marca 2018 r.
- (25) W następstwie decyzji o wszczęciu postępowania, władze rumuńskie przedstawiły umowy o pożyczkę, zgodnie z którymi główne początkowe warunki pożyczek były następujące:
- a) Pożyczka udzielona przez Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju („IBRD”) gwarantowana przez państwo rumuńskie za pośrednictwem Ministerstwa Finansów Publicznych – „pożyczka IBRD”
- (26) Pożyczka ta dotyczyła projektu renowacji i modernizacji bloku energetycznego nr 3 w CET Mintia.
- (27) W tym celu w sierpniu 1995 r. Autonomiczną Dyrekcją ds. Energii Elektrycznej „RENEL” (Regia Autonomă de Electricitate) zaciągnęła pożyczkę w Banku Światowym w wysokości 110 000 000 USD, z których kwotę 33 500 000 USD później anulowano, w lutym 2001 r. Do dnia 17 maja 2001 r., gdy IBRD zawiesił umowę, wykorzystano środki w łącznej kwocie 10 930 016 USD.

⁽²⁰⁾ Decyzja w sprawie pomocy na ratowanie z dnia 21 kwietnia 2015 r., motywy 14, 16 i 17.

- (28) W dniu 31 maja 2002 r. IBRD wznowił umowę pożyczki z Electrocentrale Deva. Rząd Rumunii udzielił gwarancji na tę umowę, która przewidywała, że Electrocentrale Deva będzie mogła dysponować maksymalną kwotą 69 908 805 USD (z czego kwotę 1 162 752 USD później anulowano, w lutym 2005 r.).
- (29) Termin wymagalności pożyczki przypadał na dzień 1 listopada 2015 r., a harmonogram płatności przewidywał zwrot w półrocznych transzach (płatnych w maju i listopadzie) w ciągu 14 lat począwszy od 2002 r.
- (30) Stopa procentowa jest równa kosztowi kwalifikowalnych pożyczek i ustala się ją na podstawie poprzedniego półrocza, powiększając o pół punktu procentowego; ponadto w przypadku kwot, w odniesieniu do których nie wykorzystano środków, Electrocentrale Deva było również zobowiązane do uiszczenia opłaty za zaangażowanie w wysokości 0,25 %.
- b) Pożyczka udzielona przez Rumuński Bank Komercyjny („BCR”) Ministerstwu Finansów na rzecz CE Hunedoara – „kredyt BCR”
- (31) Pożyczkę zaciągnięto do celów finansowania 25 % większego projektu o nazwie „Centrala Electrica Paroseni”, dotyczącego montażu sprzętu odsiarczającego gazy odlotowe oraz zmiany technologii zbierania, przewozu i składowania żużla i popiołu. Finansowanie pozostałych części zapewnił kredyt udzielony przez BRD (pokrywający 25 % kosztów całkowitych – informacje na temat tego kredytu podano w lit. d) poniżej) oraz pożyczka zaciągnięta w Europejskim Banku Inwestycyjnym („EBI”) (pokrywająca 50 % kosztów całkowitych; decyzja o wszczęciu postępowania nie obejmuje tej pożyczki).
- (32) W drodze umowy pożyczki zawartej w dniu 3 grudnia 2013 r. pomiędzy BCR a Ministerstwem Finansów Publicznych, bank przyznał kredyt inwestycyjny pożyczkobiorcy, który następnie przyznał ten kredyt przedsiębiorstwu CE Hunedoara w drodze umowy kredytu dla spółki zależnej zawartej w dniu 5 grudnia 2013 r.
- (33) Zarówno umowa pożyczki, jak i umowa kredytu dla spółki zależnej dotyczyły tej samej kwoty głównej w wysokości 83 485 450 RON (tzn. 17 950 000 EUR), którą początkowo bank przyznał Ministerstwu Finansów Publicznych, a następnie Ministerstwo przyznało przedsiębiorstwu CE Hunedoara.
- (34) Termin wymagalności tych pożyczek wynosił 15 lat z okresem karencji 3 lat. Harmonogram spłat przewidywał zwrot w 25 równych transzach. Stopę procentową ustalono na poziomie 4,20 % w skali roku.
- (35) Zabezpieczenia związane z kredytem udzielonym przez BCR, ale służące również jako zabezpieczenia w odniesieniu do kredytu od BRD w wysokości 14 700 000 EUR (tzn. 68 369 000 RON), o którym mowa w lit. d) poniżej, a także w odniesieniu do powiązanej pożyczki zaciągniętej w EBI w wysokości 32 650 000 EUR (tzn. 151 855 150 RON), nieuwzględnionych w decyzji o wszczęciu postępowania, ustanowiono w drodze hipoteki na nieruchomościach i majątku ruchomym przedsiębiorstwa CE Hunedoara o łącznej wartości 93 323 204 EUR (tzn. 417 481 353,09 RON).
- (36) W związku z pożyczką BCR przedsiębiorstwo CE Hunedoara miało również zapłacić Ministerstwu Finansów Publicznych prowizję od ryzyka w wysokości 2,5 %, tzn. 448 750 EUR w 8 równych transzach na „Fundusz ryzyka państwowego długu publicznego”.
- c) Kredyt udzielony przez Rumuński Bank Rozwoju („BRD”) na rzecz Ministerstwa Finansów i podporządkowany przedsiębiorstwu CE Hunedoara – „kredyt od BRD”
- (37) Pożyczkę tę zaciągnięto na finansowanie projektu „Centrala Electrică Paroseni”.
- (38) W drodze umowy dotyczącej finansowania zawartej w dniu 19 maja 2014 r. pomiędzy BRD a Ministerstwem Finansów Publicznych, bank udzielił pożyczki pożyczkobiorcy, który następnie udzielił jej przedsiębiorstwu CE Hunedoara w drodze umowy kredytu dla spółki zależnej zawartej w dniu 5 czerwca 2014 r.
- (39) Wyżej wymieniona umowa dotycząca finansowania, jak i umowa kredytu dla spółki zależnej dotyczyły tej samej kwoty głównej w wysokości 68 371 170 RON (tzn. 14 700 000 EUR), którą początkowo bank przyznał Ministerstwu Finansów Publicznych, a następnie Ministerstwo przyznało przedsiębiorstwu CE Hunedoara.
- (40) Termin wymagalności tych pożyczek wynosił 15 lat z okresem karencji 3 lat. Harmonogram spłat przewidywał zwrot w 25 równych transzach. Stopę procentową ustalono na poziomie 3,79 % w skali roku.
- (41) Zabezpieczenia związane z kredytem od BRD, ale służące również jako zabezpieczenia w odniesieniu do kredytu od BCR w wysokości 17 950 000 EUR (ok. 83 485 450 RON), o którym mowa w lit. c) powyżej, a także w odniesieniu do powiązanej pożyczki w wysokości 32 650 000 EUR (ok. 151 855 150 RON) zaciągniętej w EBI, nie uwzględnionych w decyzji o wszczęciu postępowania, ustanowiono w drodze hipoteki na nieruchomościach i majątku ruchomym o łącznej wartości 93 323 204 EUR (ok. 417 481 353,09 RON).
- (42) Z związku z kredytem udzielonym przez BRD przedsiębiorstwo CE Hunedoara miało również zapłacić Ministerstwu Finansów Publicznych prowizję od ryzyka w wysokości 2,5 %, tzn. 367 000 EUR w 8 równych transzach na „Fundusz ryzyka dla państwowego długu publicznego”.

- (43) Kredyty udzielone przez BRD i BCR posłużyły do sfinansowania inwestycji do celów przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska w elektrowni Paroseni (normy unijne ustanowione w dyrektywie w sprawie emisji przemysłowych). Inwestycje takie nie mogły zapewnić dodatkowej produkcji lub ograniczyć kosztów produkcji, co umożliwiałoby spłacenie pożyczki dzięki dodatkowym przychodom operacyjnym. Były one wyłącznie warunkiem wstępnym dla dalszego funkcjonowania elektrowni. W rzeczywistości odwołanie się do prywatnych pożyczek udzielonych państwu rumuńskiemu a później przez państwo rumuńskie w celu sfinansowania inwestycji do celów przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska w latach 2013–2014 było następstwem sytuacji, w której Rumunia udzieliła dotacji na ten sam typ instalacji (odsłarczanie spalin) na rzecz innych elektrowni ciepłych w 2010 r. (CE Turceni) i w 2011 r. (CE Craiova II), a także w ramach której miały miejsce wymiany z władzami rumuńskimi w 2012 r.⁽²¹⁾. W związku z tym należy uznać, że kredyty udzielone przez BRD i BCR przekazane przez państwo i finansowanie inwestycji do celów przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska były faktycznie dotacjami, podobnie jak poprzednie pożyczki na rzecz innych elektrowni w latach 2011–2012.
- d) Pożyczka udzielona na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, o zwrot której wystąpiono w drodze decyzji dotyczącej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym; kapitał i odsetki – „pożyczka na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym”
- (44) Na podstawie nadzwyczajnego rozporządzenia rządu nr 11 z dnia 13 maja 2015 r. dotyczącego przyznania pożyczki przedsiębiorstwu CE Hunedoara S.A., w dniu 9 czerwca 2015 r. zawarta została wielostronna umowa pożyczki pomiędzy Ministerstwem Finansów Publicznych, przedsiębiorstwem CE Hunedoara i Ministerstwem Energii, małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz otoczeniem biznesowym.
- (45) Wyżej wymieniona umowa pożyczki przyznała przedsiębiorstwu CE Hunedoara pożyczkę w wysokości kwoty głównej 34 785 015 RON (ok. 7 478 778 EUR). Pożyczkę tę wykorzystano na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, o której mowa w motywie 5.
- (46) Okres zapadalności pożyczki wynosił 90 dni, a zatem kończył się w dniu 8 września 2015 r. Uzgodnioną stopę procentową pożyczki ustalono według wartości ROBOR po 3 miesiącach plus 5 %, tj. 6,27 % w skali roku, i miała ona pozostawać stała przez cały okres pożyczki.
- (47) Zgodnie z art. 2 ust. 2 wyżej wymienionego nadzwyczajnego rozporządzenia rządu nr 11 z dnia 13 maja 2015 r. ustanowiono zabezpieczenia o wartości 49 380 000 RON (ok. 10 616 700 EUR), tj. 120 % pożyczki.
- e) Pożyczka stanowiąca pomoc przyznaną zgodnie z decyzją w sprawie pomocy na ratowanie i odsetki – „pożyczka na ratowanie”
- (48) Na podstawie nadzwyczajnego rozporządzenia rządu nr 22 z dnia 24 czerwca 2015 r., dotyczącego przyznania pożyczki przedsiębiorstwu CE Hunedoara S.A., w dniu 14 lipca 2015 r. zawarto wielostronną umowę pożyczki pomiędzy Ministerstwem Finansów Publicznych, przedsiębiorstwem CE Hunedoara oraz Ministerstwem Energii, małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz otoczeniem biznesowym.
- (49) Wyżej wymieniona umowa pożyczki przewidywała przyznanie przedsiębiorstwu CE Hunedoara kwoty głównej w wysokości 167 000 000 RON (ok. 35 905 000 EUR), podzielonej na dwie transze; pierwszą transzę wynoszącą 98 476 900 RON (ok. 21 172 533 EUR) przyznano w dniu 20 lipca 2015 r., natomiast drugiej transzy w wysokości 68 523 100 RON (ok. 14 732 466 EUR) już nie przyznano, ponieważ przedsiębiorstwo CE Hunedoara nie spłaciło innej pożyczki, której udzielono mu na podstawie nadzwyczajnego rozporządzenia rządu nr 11/2015 i która dotyczyła spłaty związanej z decyzją dotyczącą pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym (zob. lit. d) powyżej).
- (50) Okres zapadalności pożyczki na pomoc na ratowanie wynosił 6 miesięcy, tj. od kwietnia do września 2015 r.; z powodów wyjaśnionych powyżej przedsiębiorstwo CE Hunedoara otrzymało jednak tylko pierwszą transzę pożyczki.
- (51) Uzgodnioną stopę procentową pożyczki ustalono według wartości ROBOR po 6 miesiącach plus 5 %, tj. 6,57 % w skali roku i miała ona pozostawać stała przez cały okres pożyczki.
- (52) Zgodnie z art. 3 ust. 3 wyżej wymienionego nadzwyczajnego rozporządzenia rządu nr 22 z dnia 24 czerwca 2015 r. ustanowiono zabezpieczenia o wartości 123 960 000 RON (ok. 26 651 400 EUR), tj. 120 % pożyczki.

2.5. Podstawy wszczęcia postępowania

- (53) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wstępnie ustaliła, że pięć publicznie finansowanych lub wspieranych pożyczek, przyznanych lub przynoszących korzyść przedsiębiorstwu CE Hunedoara, z których nadal nie spłacono łącznej kwoty 337 mln RON (ok. 73 mln EUR) na dzień 30 czerwca 2016 r., mogłoby stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

⁽²¹⁾ SA. 33812 (2012/NN) – Rumunia – Pomoc państwa niezgodna z prawem w odniesieniu do obowiązkowych projektów dotyczących ochrony środowiska.

- (54) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła również wątpliwości czy spełniono warunki dotyczące zgodności z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE w odniesieniu do pomocy na restrukturyzację, określone w wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Komisja wskazała, że władze rumuńskie nie zgłosiły obowiązującego planu restrukturyzacji ani jasnego planu likwidacji, które obejmowałyby horyzont czasowy realistyczny z perspektywy przedsiębiorstwa, a także nie mogła określić identyfikowalnego i obowiązującego wkładu przedsiębiorstwa CE Hunedoara w koszty restrukturyzacji ani środków ograniczających zakłócenia konkurencji, które stanowią warunki do zapewnienia zgodności pomocy na restrukturyzację z wytycznymi wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Ponadto przedsiębiorstwo CE Hunedoara nie spłaciło ani pomocy na ratowanie ani kredytu, który umożliwił mu spłatę wcześniejszej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym.
- (55) W celu umożliwienia oceny, czy przedmiotowe pożyczki byłyby dostępne dla przedsiębiorstwa CE Hunedoara na rynkach finansowych i czy przyznano je na warunkach rynkowych, Komisja zwróciła się w decyzji o wszczęciu postępowania do Rumunii o przedstawienie
- ustaleń dotyczących zdolności kredytowej, rynkowych punktów odniesienia i ratingów kredytowych przedsiębiorstwa CE Hunedoara, które władze rumuńskie uwzględniły w celu ustanowienia i ustalenia warunków ich wsparcia, udokumentowanych aktualnymi dowodami wraz z datami przyznania, podporządkowania lub zagwarantowania danej pożyczki,
 - dowodów ofert pożyczek dla przedsiębiorstwa CE Hunedoara, które komercyjne instytucje finansowe lub banki złożyły w latach 2012–2016, określających czy występowano o gwarancje państwowe czy publiczne, a także
 - wszystkich informacji, które mogą pomóc w ocenie pięciu pożyczek.

3. UWAGI RUMUNII

- (56) W swoich uwagach do decyzji Komisji o wszczęciu postępowania Rumunia przedstawia następujące informacje i szereg obserwacji.

3.1. Uwagi dotyczące niespłaconego kapitału i kwot należnych z tytułu pięciu pożyczek

a) Pożyczka udzielona przez IBRD

- (57) Począwszy od transzy należnej w listopadzie 2014 r., w związku z trudnościami finansowymi, przedsiębiorstwo CE Hunedoara nie było już w stanie dokonywać płatności i zwróciło się z prośbą do swojego gwaranta, Ministerstwa Finansów Publicznych, o wypłatę pozostałych transz.
- (58) Ministerstwo Finansów Publicznych, jako gwarant przedsiębiorstwa CE Hunedoara, wypłaciło trzy pozostałe transze (tzn. w listopadzie 2014 r., maju 2015 r. i listopadzie 2015 r.) i obliczyło kary i odsetki od zadłużenia przeterminowanego należnego od przedsiębiorstwa CE Hunedoara. W dniu 31 marca 2018 r. niespłacony dług przedsiębiorstwa CE Hunedoara wobec Ministerstwa Finansów Publicznych (obejmujący trzy transze oraz odpowiadające im kary i odsetki) wynosił 60 711 568 EUR. RON (ok. 13 052 987 EUR).

b) Pożyczka udzielona przez BCR

- (59) W październiku 2015 r. przedsiębiorstwo CE Hunedoara poinformowało Ministerstwo Finansów Publicznych, że ze względu na problemy finansowe nie może już dłużej regulować swoich płatności. Na dzień 31 grudnia 2017 r. CE Hunedoara było zadłużone wobec Ministerstwa Finansów Publicznych na kwotę 5 343 411 EUR (około 24 853 078 RON) odpowiadającą kwotom należnym jako kwota główna, odsetki i prowizja od ryzyka oraz na dodatkową kwotę 564 163 EUR (około 2 763 553 RON) w formie odsetek za zwłokę i kar.
- (60) W dniu 31 marca 2018 r. zwrócona została kwota 2 154 000 EUR (około 10 018 254 RON) z kwoty głównej wynoszącej 17 950 000 EUR (około 83 485 450 RON), w związku z czym pozostałe zadłużenie wynosiło 15 796 000 EUR (około 73 467 196 RON).

c) Kredyt udzielony przez BRD

- (61) W lutym 2016 r. CE Hunedoara poinformowało Ministerstwo Finansów Publicznych, że ze względu na problemy finansowe nie może już regulować swoich płatności. Na dzień 31 marca 2018 r. CE Hunedoara było zadłużone wobec Ministerstwa Finansów Publicznych na kwotę 3 000 357 EUR (około 13 955 150 RON), odpowiadającą kwotom należnym jako kwota główna, odsetki i prowizja od ryzyka oraz odsetki za zwłokę i kary.
- (62) W dniu 31 marca 2018 r. zwrócona została kwota 1 764 000 EUR (około 8 204 364 RON) z kwoty głównej wynoszącej 14 700 000 EUR (około 68 371 170 RON), w związku z czym pozostałe zadłużenie wynosiło 12 936 000 EUR (około 60 166 806 RON).

d) Pożyczka na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym

- (63) W dniu 8 września 2015 r., gdy pożyczka stała się wymagalna i nie została spłacona, Ministerstwo Finansów Publicznych obliczyło i naliczyło odsetki za zwłokę za każdy dzień opóźnienia. W dniu 31 marca 2018 r. niespłacony dług CE Hunedoara dotyczący tej pożyczki wynosił 42 339 794,26 RON (około 9 103 055 EUR), na który składała się kwota główna w wysokości 34 785 015 RON (około 7 478 778 EUR), odsetki od pożyczki wynoszące 545 255,11 RON (około 117 229 EUR) i odsetki za zwłokę w kwocie 7 009 525,58 RON (około 1 507 048 EUR).

e) Pożyczka udzielona na pomoc na ratowanie

- (64) CE Hunedoara wykorzystało jedynie 93 450 841,17 RON (około 20 091 930 EUR) z kwoty 98 476 900 RON (około 21 172 533 EUR) stanowiącej pierwszą transzę i zwróciło Ministerstwu Finansów Publicznych różnicę w wysokości 5 026 058,86 RON (około 1 080 602 EUR). W dniu 31 marca 2018 r. niespłacony dług CE Hunedoara dotyczący tej pożyczki wynosił 112 579 946,05 RON (około 24 204 688 EUR), na który składała się kwota główna w wysokości 93 450 841,17 RON (około 20 091 930 EUR), odsetki od pożyczki wynoszące 3 306 854,30 RON (około 710 973 EUR) i odsetki za zwłokę w kwocie 15 822 250,68 RON (około 3 401 783 EUR).

Tabela 3

Informacje udzielone przez Rumunię na temat niespłaconego kapitału i kwot należnych w odniesieniu do pięciu pożyczek według stanu na dzień 31 marca 2018 r.

	Pożyczka IBRD	Kredyt z BCR	Kredyt z BRD	Pożyczka na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym	Pożyczka na ratowanie
Data przyznania	31.5.2002	5.12.2013	5.6.2014	9.6.2015	14.7.2015
Pierwotny kapitał	68,75 mln USD	17,95 mln EUR	14 mln EUR	43,8 mln RON	98,5 mln RON
Niespłacona kwota główna na dzień 31.03.2018	0	15,79 mln EUR (73,5 mln RON)	12,9 mln EUR (60,1 mln RON)	34,8 mln RON	93,4 mln RON
Kwota należna Ministerstwu Finansów na dzień 31.03.2018, kwota główna kara i odsetki	60,7 mln RON (13,1 mln EUR)	5,3 mln EUR (24,9 mln RON)	3,0 mln EUR (13,9 mln RON)	42,3 mln RON	112,6 mln RON

3.2. Inne uwagi

- (65) Po pierwsze, Rumunia zaproponowała wyjaśnienie w odniesieniu do pożyczki na pomoc na ratowanie zatwierdzonej decyzją Komisji z dnia 21 kwietnia 2015 r. Jak wskazano również w decyzji o wszczęciu postępowania, w czasie gdy pożyczka na pomoc na ratowanie została zatwierdzona, Rumunia zobowiązała się do przedłożenia w terminie maksymalnie sześciu miesięcy od dnia wydania decyzji w sprawie pomocy na ratowanie: (i) dowodu potwierdzającego, że pożyczka została zwrócona, albo (ii) ważnego planu restrukturyzacji, albo (iii) uzasadnionego planu likwidacji określającego działania prowadzące do likwidacji CE Hunedoara w rozsądnych ramach czasowych bez dalszej pomocy. W tym względzie Rumunia potwierdziła, że rzeczywiście wybrała alternatywę restrukturyzacji przedsiębiorstwa CE Hunedoara.
- (66) Po drugie, w odniesieniu do decyzji o wszczęciu postępowania, Rumunia stwierdziła, że jej zdaniem pożyczka na pomoc na ratowanie zatwierdzona decyzją w sprawie pomocy na ratowanie nie zapewniała beneficjentowi (tj. CE Hunedoara) rzeczywistej korzyści gospodarczej. Rumunia stwierdziła, że pożyczki udzielono zgodnie z warunkami obowiązującymi na rynku bankowym, tj. na podstawie analizy ekonomiczno-finansowej przeprowadzonej przez EximBank; ponadto gwarancje nałożone przez krajowy organ podatkowy uwzględniały wartość rynkową zabezpieczenia, które pokrywało co najmniej 120 % wartości pożyczki.
- (67) Po trzecie, w odniesieniu do procesu likwidacji CE Hunedoara i prawnego rozdzielenia między działalnością związaną z wydobyciem węgla kamiennego i działalnością związaną z wytwarzaniem energii elektrycznej Rumunia wyjaśniła, że: łącznie (i) brak zasobów finansowych, (ii) fakt, że w 2016 r. CE Hunedoara dwukrotnie tymczasowo zostało objęte postępowaniem upadłościowym na wniosek przedsiębiorstwa, a następnie za każdym razem zostało wykupione, jak również (iii) fakt, że w czasie przedłożenia uwag przez Rumunię sądy krajowe nadal nie orzekły w sprawie kolejnego wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, stanowią powody, które uniemożliwiły prawne oddzielenie górnictwa węgla kamiennego od wytwarzania energii elektrycznej.

- (68) Rumunia wyjaśniła, że prawne rozdzielenie wymaga przestrzegania określonych prawnie przewidzianych kroków proceduralnych, oraz że w przypadku braku interwencji ze strony zainteresowanych osób trzeci proces zazwyczaj trwałby 6–9 miesięcy. Ponadto Rumunia podkreśliła, że prowadzone są jednak oddzielne księgi rachunkowe dla działalności związanej z wydobywaniem węgla kamiennego i dla produkcji energii elektrycznej oraz że pomoc na ratowanie zostanie wykorzystana wyłącznie na potrzeby działalności energetycznej, jak przedstawiono również w zgłoszeniu pomocy na ratowanie.
- (69) Po czwarte, w odniesieniu do decyzji o wszczęciu postępowania dotyczącej warunków pomocy dla dostawców usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym („SGEI”), Rumunia stwierdziła, że CE Hunedoara będzie dostawcą niezbędnych usług na rzecz funkcjonowania krajowego systemu elektroenergetycznego, co w istocie uprawni CE Hunedoara do otrzymania rekompensaty zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi⁽²²⁾. W tym względzie Rumunia dodała, że przekazywanie Komisji informacji niezbędnych do określenia usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym, ich powierzania, obliczania rekompensaty i czasu obowiązywania rozpoczęto w 2016 r. i niedługo zostanie zakończone.
- (70) Po piąte, Rumunia stwierdziła również, że zgodnie z badaniami wykonanymi przez krajowe przedsiębiorstwo transportu energii elektrycznej Transelectrica S.A., zaprzestanie działalności przez dwie elektrownie wytwarzające energię elektryczną, Mintia i Paroseni, negatywnie wpłynie na funkcjonowanie krajowego systemu elektroenergetycznego.
- (71) Po szóste, zgodnie z szacunkami Rumunii, oczekuje się, że w najbliższej przyszłości staną się niedostępne inne jednostki wytwarzające energię elektryczną ze względu na wejście w życie decyzji wykonawczej Komisji (UE) 2017/1442⁽²³⁾.
- (72) Rumunia nie przekazała jednak żadnych informacji potwierdzających ocenę ex ante przeprowadzoną przez władze rumuńskie lub uczestników rynku przed udzieleniem pożyczki i nie dostarczyła dowodów potwierdzających zgodność pożyczek z zasadami pomocy państwa.
- (73) W swoich uwagach dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania Rumunia nie kwestionowała, że pożyczka na pomoc na ratowanie, pożyczka udzielona na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym oraz trzy inne pożyczki stanowią zasoby państwowe i można je przypisać państwu.

4. OCENA POMOCY

- (74) Niniejsza decyzja dotyczy pięciu publicznie finansowanych lub wspieranych pożyczek opisanych w sekcji 2.4.
- (75) Niniejsza decyzja nie narusza oceny dotyczącej wszelkich innych środków wsparcia przyznanych CE Hunedoara. Dotyczy to w szczególności odroczenia lub umorzenia długu przez podmioty publiczne, co stanowi bezpośrednią korzyść na rzecz CE Hunedoara, o czym mowa w decyzji o wszczęciu postępowania, jak również wcześniejszego umorzenia lub anulowania długów publicznych krajowego przedsiębiorstwa wydobywania węgla kamiennego JSC Petroșani przed jego likwidacją, gdyby CE Hunedoara zostało uznane za następcę gospodarczego tego przedsiębiorstwa.
- (76) Komisja w pierwszej kolejności zbada, czy omawiane pięć środków stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Następnie Komisja zbada, czy pomoc została już wdrożona i czy taka pomoc może być zgodna z rynkiem wewnętrznym.
- (77) Przede wszystkim należy zauważyć, że Komisja nie zgadza się z uwagami Rumunii dotyczącymi kredytów udzielonych przez BCR i BRD. Po pierwsze, mimo że Rumunia rzeczywiście spłaciła część kwoty głównej na rzecz odpowiednio BCR i BRD (jako pożyczkobiorca), nie ma to miejsca w przypadku CE Hunedoara, ponieważ przedsiębiorstwo to nie spłaciło żadnej części kwoty głównej (podporządkowanej pożyczki) państwu rumuńskiemu, w związku z czym w rzeczywistości cały pierwotny kapitał (podporządkowanego kredytu), a nie tylko jego część, nadal pozostaje niespłacony. Po drugie, Komisja nie zgadza się również z uwagami Rumunii co do sum należnych Ministerstwu Finansów na dzień 31 marca 2018 r. w przypadku tych dwóch pożyczek; w rzeczywistości, jak wyjaśniono poniżej, Komisja uważa, że cała kwota główna (podporządkowanych) kredytów udzielonych przez BCR i BRD (a nie tylko raty kwoty głównej płatne do dnia 31 marca 2018 r. zgodnie z harmonogramem płatności) już jest należna w całości od CE Hunedoara na rzecz państwa rumuńskiego.

4.1. Istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE

- (78) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE „wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.”

⁽²²⁾ Nadzwyczajne rozporządzenie rządu nr 26/2018 i decyzja rządu nr 760/2017.

⁽²³⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2017/1442 z dnia 31 lipca 2017 r. ustanawiającej konkluzje dotyczące najlepszych dostępnych technik (BAT) w odniesieniu do dużych obiektów energetycznego spalania zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE (Dz.U. L 212 z 17.8.2017, s. 1).

- (79) W związku z tym, aby środek został uznany za pomoc państwa w rozumieniu powyższego postanowienia, muszą zostać spełnione wszystkie następujące warunki: (i) środek można przypisać państwu i musi być finansowany z zasobów państwowych; (ii) musi przynosić korzyść beneficjentowi środka; (iii) korzyść ta musi być selektywna; oraz (iv) środek musi zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem i wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

4.1.1. Zasoby państwowe i możliwość przypisania środka państwu

- (80) Jak orzekł Trybunał⁽²⁴⁾ w odniesieniu do środków, które mają zostać zakwalifikowane jako pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, a) muszą one być finansowane z zasobów państwa albo bezpośrednio, albo pośrednio przez organ pośredniczący na podstawie udzielonych mu uprawnień oraz b) muszą być przypisane państwu. Pojęcie państwa członkowskiego obejmuje wszystkie poziomy organów publicznych, niezależnie od tego, czy jest to organ krajowy, regionalny czy samorząd terytorialny⁽²⁵⁾.
- (81) Jeżeli chodzi o pożyczkę udzieloną przez IBRD, Rumunia wyjaśniła, że pożyczka ta jest wynikiem umowy podpisanej w dniu 31 maja 2002 r. między IBRD a Electrocentrale Deva, prawnym poprzednikiem CE Hunedoara. Ta umowa pożyczki została objęta gwarancją przez rząd Rumunii. Zgodnie z orzecznictwem⁽²⁶⁾ stworzenie konkretnego ryzyka powstania w przyszłości dodatkowego obciążenia dla państwa, z tytułu gwarancji lub oferty umownej, jest wystarczające do celów art. 107 ust. 1 TFUE. Gwarancja udzielona na zabezpieczenie pożyczki od IBRD, jako taka, wiązała się z wykorzystaniem zasobów budżetu państwa.
- (82) Jeżeli chodzi o pożyczkę BCR, Rumunia stwierdziła, że pożyczka ta jest wynikiem umowy zawartej w dniu 3 grudnia 2013 r. między BCR i Ministerstwem Finansów Publicznych w celu finansowania jednej czwartej projektu inwestycyjnego „Centrala Electrică Paroşeni”. Następnie pożyczki udzielono CE Hunedoara w drodze umowy pożyczki dla spółki zależnej zawartej w dniu 5 grudnia 2013 r. Umowę pożyczki dla spółki zależnej (dotyczącą pożyczki BCR zaciągniętej przez państwo rumuńskie), jako taką, zaoferowano CE Hunedoara z zasobów pochodzących z budżetu państwa.
- (83) Jeżeli chodzi o pożyczkę BRD, Rumunia stwierdziła, że pożyczka ta jest wynikiem umowy podpisanej w dniu 19 maja 2014 r. między BRD a Ministerstwem Finansów Publicznych. Bank udzielił pożyczki pożyczkobiorcy, który następnie udzielił jej przedsiębiorstwu CE Hunedoara w drodze umowy pożyczki dla spółki zależnej zawartej w dniu 5 czerwca 2014 r. w celu finansowania kolejnej jednej czwartej projektu „Centrala Electrică Paroşeni”. Umowę pożyczki dla spółki zależnej (dotyczącą pożyczki BRD zaciągniętej przez państwo rumuńskie), jako taką, zaoferowano CE Hunedoara z zasobów pochodzących z budżetu państwa.
- (84) Pożyczka na pomoc na ratowanie, w tym jej przedłużona i niespłacona część, oraz pożyczka na spłatę pomocy na ratowanie niezgodnej z rynkiem wewnętrznym wiąże się z wykorzystaniem zasobów państwowych, ponieważ udzielono jej ze środków wydzielonych w budżecie państwa i z niego pochodzących.
- (85) Poszczególne akty, w drodze których Ministerstwo Finansów zaciągnęło, podporządkowało lub objęło gwarancją pożyczki na rzecz CE Hunedoara, niezależnie czy z urzędu, na mocy przyznanych mu uprawnień państwa czy zgodnie z poleceniami Rady Ministrów Rumunii, można przypisać państwu rumuńskiemu.
- (86) Na podstawie powyższych faktów Komisja stwierdza, że pięć przedmiotowych pożyczek wiąże się z wykorzystaniem zasobów państwowych i można je przypisać państwu rumuńskiemu.

4.1.2. Korzyść gospodarcza

- (87) Art. 107 ust. 1 TFUE zawiera wymóg, zgodnie z którym, aby dany środek został określony jako pomoc państwa, musi on sprzyjać niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów. Pożyczki lub gwarancje udzielane przez państwo bezpośrednio lub pośrednio mogą sprzyjać przedsiębiorstwu będącemu beneficjentem, jeśli za ich pośrednictwem beneficjentowi udzielane jest finansowanie, którego na rynku finansowym nie otrzymałby na takich samych warunkach, jeśli w ogóle. Aby sprawdzić, czy przedsiębiorstwo uzyskało korzyść gospodarczą, Komisja stosuje kryterium „testu prywatnego inwestora”. Zgodnie z tym testem ocena koncentruje się na transakcji z perspektywy hipotetycznego ostrożnego prywatnego wierzyciela/inwestora znajdującego się w sytuacji możliwie najbardziej zbliżonej do sytuacji państwa⁽²⁷⁾.
- (88) W przedmiotowej sprawie państwo rumuńskie jest zarówno wierzycielem, jak i głównym udziałowcem CE Hunedoara. W takim kontekście Rumunia mogłaby samodzielnie udzielić lub objąć gwarancją pożyczkę lub gwarancję zgodną z testem prywatnego inwestora, jeśli warunki, na jakich udzielana jest pożyczka są zgodne z warunkami rynkowymi, pod warunkiem że istnieje prawdopodobieństwo spłaty lub wyższego zwrotu na rzecz udziałowca w innej formie.

⁽²⁴⁾ Zob. sprawa C-482/99, Francja/Komisja (Stardust Marine), ECLI:EU:C:2002:294.

⁽²⁵⁾ Sprawa C-248/84, Niemcy/Komisja, ECLI:EU:C:1987:437, pkt 17.

⁽²⁶⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 19 marca 2013 r., Bouygues i Bouygues Télécom/Komisja i in., sprawy połączone C-399/10 P i C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, pkt 137, 138 i 139.

⁽²⁷⁾ Sprawa C-300/16 P, Komisja/Frucona Košice, ECLI:EU:C:2017:706, pkt 28.

- (89) W związku z tym ocena warunków, na których udziałowiec udziela pożyczki musi uwzględniać ewentualne zwroty z udziałów, których udziałowiec może zasadnie oczekiwać jako udziałowiec. W tym przypadku jest to oczywiste w świetle (i) danych finansowych dotyczących CE Hunedoara przedstawionych w tabeli 2 powyżej, (ii) znacznie wyższych krańcowych kosztów produkcji CE Hunedoara w porównaniu z cenami rynkowymi oraz (iii) historii przedsiębiorstw poprzedników, że od 2013 r. państwo rumuńskie ani żaden inwestor rynkowy w podobnej sytuacji co państwo, nie mógł oczekiwać żadnego ewentualnego zwrotu w formie dywidend lub zysku kapitałowego z udziałów w CE Hunedoara.
- (90) Po pierwsze, w przypadku trzech pożyczek IBRD, BCR i BRD zaciągniętych lub objętych gwarancją przez rumuńskie Ministerstwo Finansów na rzecz CE Hunedoara należy uwzględnić do celów oceny sytuację finansową przedsiębiorstwa oraz historię jego poprzedników, tak jak zostałyby to zbadane przez każdego ostrożnego rynkowego kredytodawcę lub inwestora. Jeszcze przed kwietniem 2015 r., gdy CE Hunedoara rzekomo nie miało dostępu do finansowania na warunkach rynkowych, przedsiębiorstwo systematycznie ponosiło straty od pierwszego roku swojej pełnej działalności obejmującej kopalnię węgla i wytwarzanie energii elektrycznej w ramach tego samego przedsiębiorstwa.
- (91) Po drugie, jeżeli chodzi o pożyczkę na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, w decyzji o wszczęciu postępowania stwierdzono, że korzyść gospodarczą o podobnym charakterze (co korzyść dotycząca pożyczki na ratowanie) przyznano CE Hunedoara jako przedsiębiorstwu będącemu następcą operującemu aktywami wytwórczymi energii elektrycznej Electrocentrale Paroşeni i Electrocentrale Deva za pośrednictwem pomocy państwa, która była przedmiotem decyzji dotyczącej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym przyjętej w dniu 20 kwietnia 2015 r., i w drodze dedukcji za pomocą pożyczki ze środków publicznych udzielonej CE Hunedoara na jej spłatę. Pożyczki na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym udzielono w czasie, gdy według Rumunii zgodnie z rumuńskim prawem CE Hunedoara spełniło kryteria pozwalające objąć je postępowaniem upadłościowym, w związku z czym można wykluczyć, że przedsiębiorstwu udałooby się uzyskać takie finansowanie na warunkach rynkowych.
- (92) Po trzecie, jeżeli chodzi o pożyczkę na pomoc na ratowanie, jak wskazano w decyzji o wszczęciu postępowania, władze rumuńskie oświadczyły, że CE Hunedoara nie jest w stanie uzyskać jej od banków komercyjnych i, mówiąc ogólnie, potwierdziły, że pożyczka ta przynosi korzyść (selektywną) ⁽²⁸⁾. Przedłużona i niespłacona jeszcze część pożyczki na pomoc na ratowanie będąca w gestii CE Hunedoara wiąże się również z korzyścią gospodarczą, której przedsiębiorstwo nie mogłoby uzyskać na warunkach rynkowych, np. z powodu refinansowania i spłacania niespłaconej części pożyczki udzielonej przez bank komercyjny.
- (93) W swoich uwagach dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania Rumunia utrzymywała, że rzeczywiście zamierzała przeprowadzić restrukturyzację CE Hunedoara i wykorzystać pożyczkę w ramach pomocy na ratowanie jako część pomocy na restrukturyzację. Komisja zauważa jednak, że Rumunia nie przedłożyła obowiązującego planu restrukturyzacji zgodnie z wytycznymi wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, a sam zamiar restrukturyzacji nie umniejsza korzyści wynikających z pożyczki na pomoc na ratowanie, ponieważ pożyczka nie została spłacona w ciągu sześciu miesięcy od dnia przyznania pomocy.
- (94) Ponadto Rumunia w swoich uwagach do decyzji o wszczęciu postępowania twierdziła, że pożyczkę na pomoc na ratowanie przyznano w następstwie analizy przeprowadzonej przez EximBank na „warunkach obowiązujących na rynku bankowym” i że pożyczka została objęta zabezpieczeniem. Twierdzenie to jest jednak błędne z uwagi na prosty fakt, że CE Hunedoara nie było w stanie uzyskać pożyczki od banków komercyjnych, jak wskazano w motywach 100 i 101 niniejszej decyzji. Ponadto Rumunia nie przedstawiła analizy ryzyka kredytowego przeprowadzonej przez EximBank.
- (95) Po czwarte, również przedsiębiorstwa będące poprzednikami CE Hunedoara nie były w stanie spłacić swoich zobowiązań, z których w momencie likwidacji pozostało niespłacone ponad 1,2 mld EUR. Jako nowo powstałe przedsiębiorstwo, pomimo uwolnienia z większości zobowiązań Electrocentrale Paroşeni i Electrocentrale Deva oraz krajowego przedsiębiorstwa wydobywania węgla kamiennego JSC Petroşani, CE Hunedoara nie posiadało wiarygodnej i solidnej historii kredytowej, której brak zniechęca kredytodawców rynkowych do finansowania działalności. W rzeczywistości wszystkie pięć pożyczek będących przedmiotem niniejszego postępowania przyznano ze środków należących do budżetu państwa (zob. pkt 4.1.1 powyżej). Nie ma natomiast dowodów na to, że którykolwiek prywatny wierzyciel rynkowy w porównywalnym zakresie udzielił pożyczek na rzecz CE Hunedoara. Pomimo zamieszczonego w decyzji o wszczęciu postępowania wezwania Rumunii do przedstawienia dowodów potwierdzających oferty pożyczek na rzecz CE Hunedoara złożonych przez komercyjne instytucje finansowe lub banki w latach 2012–2016, określających, czy wnioskowano o gwarancję państwową, czy o publiczną, Rumunia nie przedstawiła takich ofert, ani też dowodów na to, że pożyczkodawcy działający na rynku ocenili CE Hunedoara pozytywnie.
- (96) Po piąte, jak wyjaśniono w motywie 20 powyżej, aktywa produkcyjne CE Hunedoara były również aktywami produkcyjnymi wykorzystywanymi wcześniej przez przedsiębiorstwa poprzedników, bez żadnych znaczących usprawnień produkcyjnych bądź technologicznych pozwalających zainteresowanym stronom na oczekiwanie lepszych lub lepiej wynagradzających sprzedaży energii elektrycznej i ciepła na rumuńskim rynku energii elektrycznej. Władze rumuńskie, będące pełnoprawnymi właścicielami CE Hunedoara i jego poprzedników

⁽²⁸⁾ Decyzja w sprawie pomocy na ratowanie z dnia 21 kwietnia 2015 r., motywy 30 i 31.

i zarazem głównym wierzycielem przedsiębiorstwa, musiały wiedzieć o strukturalnej niezdolności CE Hunedoara do wygenerowania zysków z działalności operacyjnej, wystarczających do pokrycia zobowiązań. Zapewniły z finansów publicznych środki, których CE Hunedoara w żadnym wypadku nie byłoby w stanie uzyskać na rynku finansowym.

- (97) Wszystkie pięć wyżej wymienionych faktów wpływa na zdolność kredytową CE Hunedoara i sprawia, że wydaje się mało prawdopodobne, by bez interwencji państwa CE Hunedoara znalazło na warunkach rynkowych pożyczkodawców chętnych do udzielenia pożyczki, uznających, że CE Hunedoara spłaci zaciągnięte pożyczki. Również mało prawdopodobne jest, aby Rumunia mogła spodziewać się zwrotu ze swoich udziałów w CE Hunedoara, w szczególności z przychodów utraconych przy udzielaniu pożyczek na rzecz CE Hunedoara na warunkach lepszych niż rynkowe.
- (98) Podsumowując, wydaje się, że przedmiotowe pożyczki sprzyjały przedsiębiorstwu CE Hunedoara. CE Hunedoara było pożyczkobiorcą o złej historii kredytowej związanej z jego niewypłacalnymi i zlikwidowanymi poprzednikami i nie miało historii kredytowej z lat 2012–2013, kiedy powstało. CE Hunedoara odnotowywało rosnące straty operacyjne, które od 2013–2014 r. nie pozwalały na pokrycie kosztów obsługi zadłużenia, przez co przedsiębiorstwo nie było w stanie wywiązać się ze swoich zobowiązań i od 2015 r. mogło potencjalnie stać się przedmiotem postępowania upadłościowego. Ponadto nic nie wskazuje na to, aby władze rumuńskie podjęły w odpowiednim czasie kroki, które podjąłby rzetelny wierzyciel w celu odzyskania swoich wierzytelności, jak np. wezwanie pożyczkobiorcy do spłaty pożyczek lub zażądanie wymuszonej egzekucji płatności z tytułu zaległych spłat. Chociaż w styczniu 2016 r. złożono wniosek o upadłość CE Hunedoara (zob. motyw 22 powyżej), do chwili obecnej nie doprowadziło to do skutecznego odzyskania środków. Ze względu na trudną sytuację finansową przedsiębiorstwa i małe prawdopodobieństwo spłaty w momencie przyznania lub przedłużenia pożyczek, przedmiotowe pożyczki przyniosły przedsiębiorstwu CE Hunedoara korzyść gospodarczą w postaci środków finansowych i funduszy, których nie byłoby ono w stanie uzyskać na rynku.
- (99) W odniesieniu do kwantyfikacji wspomnianej korzyści gospodarczej, w motywie 34 decyzji o wszczęciu postępowania Komisja stwierdziła w nawiązaniu do wyroku Sądu w sprawie Larko⁽²⁹⁾, że w przypadku gdy pożyczkobiorca znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, charakteryzującej się w szczególności spadkiem wartości obrotu, ujemnym kapitałem własnym i niemożnością spłaty pożyczek ze środków własnych, korzyść gospodarcza wynikająca z udzielonej pożyczki może równać się łącznej kwocie pożyczonych środków finansowych, nawet jeśli państwo jedynie udziela gwarancji na pożyczkę. Władze rumuńskie nie dostarczyły żadnych dowodów na to, że CE Hunedoara miało dostęp do finansowania rynkowego na warunkach rynkowych, wskazujących, że CE Hunedoara podejmowało próby zaciągnięcia pożyczki na rynku bez wsparcia ze strony państwa, nie wspominając już o powodzeniu takich prób.
- (100) Jak wspomniano w motywie 43, kredyt od BRD i kredyt od BCR przekazane przez państwo rumuńskie w celu sfinansowania inwestycji do celów przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska w latach 2013–2014 były następstwem przypadków, w których Rumunia przyznała dotacje na tego samego rodzaju instalacje (odsiarczanie spalin) innym elektrowniom ciepłym w 2010 r. (CE Turceni) i 2011 r. (CE Craiova II), po czym zdecydowała się na zaprzestanie udzielania dotacji w ramach instrumentu pomocy. Biorąc jednak pod uwagę cechy, cel i sytuację finansową przedsiębiorstwa CE Hunedoara, właściwe wydaje się uznanie, że kredyt od BRD i kredyt od BCR przekazane przez państwo oraz finansowanie inwestycji do celów przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska były de facto dotacjami, pomimo kwalifikacji prawnej jako kredytów.
- (101) W międzyczasie odwołanie się do państwa rumuńskiego, które przekazało kredyty udzielone przez BDR i BCR, pokazuje, że te prywatne banki nie chciały podejmować żadnego ryzyka płynności w związku z sytuacją przedsiębiorstwa CE Hunedoara, ponieważ uważały, że przedsiębiorstwo niemal na pewno nie wywiąże się ze swoich zobowiązań.
- (102) Na podstawie powyższych ustaleń Komisja stwierdza, że pięć kredytów udzielonych przedsiębiorstwu CE Hunedoara przyniosło korzyść gospodarczą i uznaje tę korzyść za równą całkowitej kwocie kapitału kredytów w momencie ich przyznania.

4.1.3. *Selektywność*

- (103) Art. 107 ust. 1 TFUE zawiera wymóg, zgodnie z którym, aby dany środek został określony jako pomoc państwa, musi on sprzyjać „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów”. Komisja zauważa, że pięć pożyczek przyznanych doraźnie przedsiębiorstwu CE Hunedoara w celu wsparcia jego działalności kontynuowanej w szczególnych sytuacjach wymagających inwestycji do celów przestrzegania przepisów w zakresie ochrony środowiska, kosztów operacyjnych lub spłaty pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym nie było częścią szerszej zakrojonych działań w ramach ogólnej polityki gospodarczej mających na celu udzielenie wsparcia dla przedsiębiorstw znajdujących się w podobnej sytuacji prawnej i ekonomicznej i prowadzących działalność w sektorze produkcji energii lub w innych sektorach. W związku z tym Komisja stwierdza, że przedmiotowe pożyczki są selektywne w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

⁽²⁹⁾ Sprawa T-423/14, Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE przeciwko Komisji, ECLI:EU:T:2018:57, pkt 193 i przytoczone orzecznictwo.

4.1.4. Wpływ na wymianę handlową i zakłócenie konkurencji

- (104) Jeżeli pomoc przyznana przez państwo członkowskie wzmacnia pozycję przedsiębiorstwa w stosunku do pozycji innych przedsiębiorstw konkurujących w ramach handlu wewnętrznego, należy uznać, że pomoc wywiera wpływ na te przedsiębiorstwa⁽³⁰⁾. Wystarczy, że beneficjent pomocy konkuruje z innymi przedsiębiorstwami na rynkach otwartych na konkurencję⁽³¹⁾.
- (105) CE Hunedoara jest dostawcą energii elektrycznej i ciepła w Rumunii. Zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii dotyczącymi wewnętrznego rynku energii elektrycznej⁽³²⁾ dostawcy energii elektrycznej mogą swobodnie zakładać działalność i zdobywać odbiorców w Rumunii. Wielu konkurentów z Rumunii (np. SN Nuclearelectrica, SN Hidroelectrica) lub innych państw członkowskich (np. CEZ, Alpiq) rzeczywiście tak postąpiło. Komisja zauważa, że rumuński system energii elektrycznej jest obecnie wzajemnie połączony z systemami energii elektrycznej Bułgarii i Węgier, dzięki czemu przepływy energii elektrycznej są wytwarzane w tych państwach członkowskich i są przedmiotem handlu między nimi.
- (106) Komisja stwierdza zatem, że pożyczki objęte kontrolą mogą mieć wpływ na wymianę handlową w UE oraz zakłócać konkurencję lub stwarzać ryzyko zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym.

4.1.5. Wnioski dotyczące istnienia pomocy

- (107) Na podstawie przedstawionych powyżej argumentów Komisja stwierdza, że pożyczka od IBRD gwarantowana przez państwo rumuńskie na rzecz CE Hunedoara, kredyty od BCR i BRD zaciągnięte na rzecz CE Hunedoara, pożyczka zaciągnięta na spłatę wcześniejszej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym oraz pożyczka na pomoc na ratowanie, wraz z jej przedłużoną i niespłaconą częścią, stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

4.2. Zgodność pomocy z prawem

- (108) Umowę gwarantowanej przez państwo pożyczki od IBRD na rzecz CE Hunedoara podpisano w dniu 31 maja 2002 r. z Electrocentrale Deva, jednym z prawnych poprzedników CE Hunedoara, a więc przed przystąpieniem Rumunii do Unii Europejskiej w 2007 r.; jako taka, pożyczka od IBRD nie była niezgodna z prawem, nawet gdyby ustalono, że stanowiła ona pomoc państwa. W związku z tym płatności państwa jako gwaranta, mimo że miały miejsce po przystąpieniu, stanowią istniejącą pomoc i jako takie nie są niezgodne z prawem, bez uszczerbku dla zakwalifikowania na podstawie przepisów dotyczących pomocy państwa ewentualnego przyszłego niepowodzenia ze strony państwa, które mogłoby później skorzystać z prawa dochodzenia roszczeń w odniesieniu do CE Hunedoara.
- (109) Kredyt od BCR, kredyt od BRD i pożyczka udzielona na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym stanowią jednak pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, a ponieważ zostały wypłacone z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE, stanowią one pomoc państwa niezgodną z prawem.
- (110) Pożyczka na pomoc na ratowanie, w odniesieniu do której Komisja nie wyraziła zastrzeżeń w swojej decyzji w sprawie pomocy na ratowanie z dnia 21 kwietnia 2015 r., nie doszła do skutku przed wydaniem decyzji Komisji, a zatem nie stanowiła niezgodnej z prawem pomocy państwa. Jednak jej nadmierne przedłużenie i brak spłaty po znacznym przekroczeniu sześciomiesięcznego okresu na jaki została udzielona powodują, że przedłużenie jest niezgodne z prawem.

4.3. Zgodność pomocy z zasadami rynku wewnętrznego i podstawa prawna oceny

- (111) Komisja musi ocenić, czy zidentyfikowane powyżej środki pomocy można uznać za zgodne z rynkiem wewnętrznym. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału zadaniem państwa członkowskiego jest przedstawienie możliwych powodów zgodności z rynkiem wewnętrznym i wykazanie, że spełnione są przesłanki do uznania takiej zgodności⁽³³⁾. Początkowo, z wyjątkiem pożyczki na pomoc na ratowanie i jej przedłużenia po sześciu miesiącach od decyzji Komisji z dnia 21 kwietnia 2015 r. oraz pożyczki IBRD, która nie podlegała obowiązkowi zgłoszenia, ponieważ została udzielona przed przystąpieniem Rumunii do Unii, Rumunia nie zgłosiła pożyczki udzielonej na rzecz spłaty pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, kredytu od BCR i kredytu od BRD, ani też nie powołała się na ewentualne podstawy do stwierdzenia zgodności tej pomocy z rynkiem wewnętrznym.
- (112) Na podstawie dostępnych informacji i zgodnie z tym co wskazano w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja uznaje, że jedyną możliwą podstawą zgodności ocenianych środków byłyby wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Wytyczne te określają zasady i warunki stosowane do celów oceny zgodności pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

⁽³⁰⁾ Zob. w szczególności sprawa 730/79, Philip Morris przeciwko Komisji, ECLI:EU:C:1980:209, pkt 11; sprawa C-53/00, Ferring, ECLI:EU:C:2001:627, pkt 21; sprawa C-372/97, Włochy przeciwko Komisji, ECLI:EU:C:2004:234, pkt 44.

⁽³¹⁾ Sprawa T-214/95, Het Vlaamse Gewest przeciwko Komisji, ECLI:EU:T:1998:77.

⁽³²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55).

⁽³³⁾ Zob. sprawa C-364/90, Włochy przeciwko Komisji, ECLI:EU:C:1993:157, pkt 20.

4.3.1. Zastosowanie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw

- (113) Zgodnie z pkt 137 i 138 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw „Komisja przeanalizuje zgodność z rynkiem wewnętrznym każdej pomocy na ratowanie lub restrukturyzację udzielonej bez jej zatwierdzenia, a tym samym z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu, na podstawie niniejszych wytycznych, jeżeli część lub całość pomocy przyznano po publikacji wytycznych w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*” oraz „[w]e wszystkich innych przypadkach Komisja przeprowadzi analizę na podstawie wytycznych mających zastosowanie w czasie przyznawania danej pomocy”.
- (114) Pożyczki na pomoc na ratowanie oraz pożyczki na rzecz spłaty pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym udzielono po wejściu w życie w dniu 1 sierpnia 2014 r. wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. W związku z tym wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw mają zastosowanie do tych dwóch pożyczek.
- (115) Ponadto Komisji nie zgłoszono kredytu od BCR i kredytu od BRD, co stanowi naruszenie art. 108 ust. 3 TFUE. Wynika z tego, że nawet jeżeli tych dwóch kredytów udzielono przed dniem 1 sierpnia 2014 r., w zakresie, w jakim należy je poddać wspólnej ocenie w ramach pojedynczej operacji stanowiącej pomoc dla przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji, wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw mają zastosowanie również do kredytu od BCR i kredytu od BRD.

4.3.2. Stosowanie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw

- (116) Z pomocy na ratowanie lub restrukturyzację mogą korzystać wyłącznie przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu pkt 20 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, które nie prowadzą działalności w sektorach węglowym, stalowym i finansowym, jak określono w pkt 16 wytycznych. Jak zauważono w decyzji w sprawie pomocy na ratowanie, CE Hunedoara już w kwietniu 2015 r. spełniała kryteria objęcia go zbiorowym postępowaniem upadłościowym określonym w pkt 20 lit. c) wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, które to postępowanie faktycznie zostało wszczęte w styczniu 2016 r. (zob. motyw 22 powyżej). W związku z tym przedsiębiorstwo CE Hunedoara można uznać za przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.
- (117) Po pierwsze, Komisja zauważa, że Rumunia nie przedstawiła żadnych dowodów potwierdzających ewentualną zgodność z warunkami zgodności pomocy na ratowanie lub restrukturyzację określonymi w wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.
- (118) W odniesieniu do kredytu od BCR, kredytu od BRD i pożyczki udzielonej na rzecz spłaty pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym Komisja oceni je wspólnie, ponieważ przyznano je przedsiębiorstwu znajdującemu się w trudnej sytuacji jako pomoc inwestycyjną lub operacyjną pozwalającą przedsiębiorstwu CE Hunedoara pokryć koszty w sytuacji braku dostępu do rynków finansowych (zob. motyw 99). Na tej podstawie Komisja uważa, że warunki zgodności pomocy na restrukturyzację określone w wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw nie zostały spełnione, ponieważ (i) plan restrukturyzacji (przedłożony w październiku 2015 r. i zmieniony w styczniu 2016 r.) od samego początku nie był obowiązujący, ponieważ nie był w stanie zapewnić długotrwałej rentowności CE Hunedoara bez dalszej nieprzerwanej pomocy, ani nie był realizowany, (ii) nie stwierdzono zauważalnego wkładu własnego ze strony CE Hunedoara, o którym mowa w pkt 62–64 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, oraz (iii) nie zidentyfikowano żadnych środków ograniczających zakłócenia konkurencji, o których mowa w pkt 74–86 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.
- (119) W odniesieniu do pkt 99–103 wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji, Komisja jest zdania, że pomimo przewidzianych w tych punktach szczególnych warunków pomocy dla podmiotów świadczących usługi w ogólnym interesie gospodarczym znajdujących w trudnej sytuacji, pożyczki będące przedmiotem oceny nie mogą być oceniane ani rozpatrywane jako rekompensata z tytułu świadczenia tego rodzaju usług, o której mowa w pkt 100 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Po pierwsze, nie twierdzi się ani nie ustalono, że CE Hunedoara działało na podstawie ważnych aktów powierzenia wyodrębniających wszelkie uzasadnione różnice w produkcji energii elektrycznej przez innych producentów energii elektrycznej działających w Rumunii; zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości⁽³⁴⁾ istnienie ważnego aktu powierzenia stanowi zasadniczy warunek pozwalający na uznanie pomocy państwa za zasadną rekompensatę z tytułu świadczenia usługi świadczonyj w ogólnym interesie gospodarczym. Po drugie, przedmiotowe pożyczki były pożyczkami ad hoc przeznaczonymi na określone cele i nie udzielono ich z uwzględnieniem możliwych do zidentyfikowania i uzasadnionych

⁽³⁴⁾ Wyrok z 24 lipca 2003 r. w sprawie Altmark Trans i Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

dotychczasowych kosztów świadczenia usług. Po trzecie, kwoty pożyczek nie zostały ustalone, pojedynczo ani łącznie, na podstawie obiektywnych parametrów określonych z góry i dostosowanych specjalnie do ustalonych kosztów usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym, przy uwzględnieniu wszystkich przychodów i kosztów przedsiębiorstwa Hunedoara. W związku z tym Komisja nie może uznać na podstawie pkt 100 i 101 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, że przedmiotowe pożyczki należy uważać za właściwe rekompensaty na podstawie decyzji w sprawie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym ⁽³⁵⁾ lub zasad ramowych dotyczących usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym ⁽³⁶⁾.

- (120) Rumunia także nie zdołała wywiązać się ze swojego zobowiązania, by zgodnie z prawem oddzielić kopalnię węgla od produkcji energii elektrycznej w obrębie przedsiębiorstwa CE Hunedoara, co stanowiło zobowiązanie podjęte przez nią w momencie zatwierdzenia pomocy na ratowanie, i którego realizacja, zgodnie z jej uwagami, mogła trwać od sześciu do dziewięciu miesięcy. Dwie kopalnie węgla otrzymują pomoc operacyjną na zamknięcie zgodnie z decyzją dotyczącą drugiej pomocy na rzecz kopalń węgla (motyw 12 powyżej). W swoich uwagach do decyzji o wszczęciu postępowania Rumunia twierdziła, że prowadzone są oddzielne księgi rachunkowe dla przemysłu wydobywczego i dla działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej; oddzielne księgi rachunkowe same w sobie nie stanowią jednak przeszkody w finansowaniu krzyżowym przemysłu wydobywczego. Rumunia nie wykazała, że nie ma miejsca finansowanie krzyżowe, np. przedstawiając dowody, że wykorzystanie pomocy państwa przynosi korzyść wyłącznie na rzecz działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej. Ze względu na brak niezbędnych dowodów, nie można wykluczyć, że niektóre z tych pożyczek, objęte bieżącą decyzją przyniosły bezpośrednią lub pośrednią korzyść kopalniom węgla należącym do przedsiębiorstwa CE Hunedoara z naruszeniem pkt 16 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, który wyklucza sektor węglowy z pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.
- (121) Ponadto należy zwrócić uwagę, że wpływy z pożyczki przyznanej w celu spłaty pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym pozostają dostępne dla przedsiębiorstwa CE Hunedoara. W świetle zasady „Deggendorf” ⁽³⁷⁾, nagromadzenie niespłaconej pożyczki przyznanej na spłatę wcześniejszej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym z pozostałymi trzema pożyczkami nie pozwala uznać, że ewentualna pomoc na restrukturyzację dla przedsiębiorstwa CE Hunedoara jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie pkt 94 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Mimo to, gdy przedsiębiorstwo korzysta z pomocy państwa w formie przedmiotowych pożyczek w zakresie, w jakim nie zostały spłacone, przedsiębiorstwo CE Hunedoara nadal działa na szkodę konkurentów.
- (122) Podsumowując, na podstawie powyższych stwierdzeń Komisja uważa, że kredyty zaciągnięte w BCR i BRD na rzecz przedsiębiorstwa CE Hunedoara, wspólnie ocenione z nadmiernym przedłużeniem pożyczki na pomoc na ratowanie, przekształcającą ją w pożyczkę na restrukturyzację i pożyczka przyznana na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym są niezgodne z rynkiem wewnętrznym.
- (123) Jeśli chodzi o pożyczkę na pomoc na ratowanie, zgodnie z pkt 55 lit. d) wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, Rumunia zobowiązała się do przedstawienia, maksymalnie w ciągu sześciu miesięcy od daty wydania decyzji w sprawie pomocy na ratowanie lub wypłaty pierwszej transzy (motyw 54 decyzji w sprawie pomocy na ratowanie), dowodu, że pożyczka została zwrócona, albo ważnego planu restrukturyzacji, albo uzasadnionego planu likwidacji określającego działania prowadzące do likwidacji przedsiębiorstwa CE Hunedoara w rozsądnych ramach czasowych bez dalszej pomocy. Rumunia nie wypełniła tego zobowiązania, ponieważ (i) pożyczka na pomoc na ratowanie nie została w pełni zwrócona i (ii) Rumunię poinformowano o tym, że plan restrukturyzacji (złożony przez Rumunię w październiku 2015 r. i zmieniony w styczniu 2016 r.) nie zapewniał, aby przedsiębiorstwo CE Hunedoara mogło osiągnąć długoterminową rentowność bez dalszej nieustannej pomocy.
- (124) Ponadto, Komisja zauważa, że ramy czasowe likwidacji przedsiębiorstwa CE Hunedoara, obejmujące co najmniej trzy lata, jak to Rumunia przedstawiła w maju 2017 r. (co jest 1,5 roku po ostatecznym terminie w październiku 2015 r., tj. sześć miesięcy po przyznaniu pomocy na ratowanie zatwierdzonej decyzją w sprawie pomocy na ratowanie), wydają się być raczej długim okresem.
- (125) Na podstawie powyższego Komisja stwierdza, że przedłużenie pożyczki na ratowanie jest niezgodne z rynkiem wewnętrznym.

⁽³⁵⁾ Decyzja Komisji 2012/21/UE z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie zastosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L 7 z 11.1.2012, s. 3).

⁽³⁶⁾ Komunikat Komisji, Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011 r.) (Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 15).

⁽³⁷⁾ Sprawy T-244/93 i T-486/93, TWD Deggendorf przeciwko Komisji, ECLI:EU:T:1995:160, pkt 56.

5. ODZYSKANIE ŚRODKÓW

- (126) Zgodnie z TFUE i utrwalonym orzecznictwem Trybunału Komisja jest uprawniona do podjęcia decyzji zobowiązującej zainteresowane państwo członkowskie do wycofania pomocy lub zmiany jej formy w przypadku stwierdzenia niezgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym⁽³⁸⁾. Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika również, że nałożenie na państwo członkowskie obowiązku wycofania pomocy uznanej przez Komisję za niezgodną z rynkiem wewnętrznym służy przywróceniu stanu pierwotnego⁽³⁹⁾.
- (127) W tym kontekście Trybunał ustalił, że cel ten uznaje się za osiągnięty, jeżeli beneficjent pomocy przyznanej w sposób niezgodny z prawem dokonał jej zwrotu i utracił korzyść posiadaną względem konkurentów rynkowych, a ponadto została przywrócona sytuacja sprzed wypłaty pomocy⁽⁴⁰⁾.
- (128) W tym względzie art. 16 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589⁽⁴¹⁾ stanowi, że: „w przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy niezgodnej z prawem, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji pomocy od beneficjenta [...]”.
- (129) Zatem (i) kredyt od BCR, (ii) kredyt od BRD, (iii) pożyczka na spłatę pomocy niezgodnej ze rynkiem wewnętrznym oraz (iv) pożyczka na pomoc na ratowanie, które stały się niezgodne z prawem od momentu, w którym pomoc na ratowanie nie została spłacona w ciągu sześciu miesięcy od daty jej przyznania lub wypłaty, zostały wdrożone niezgodnie z art. 108 ust. 3 TFUE i należy je uznać za pomoc niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym i muszą zostać odzyskane w celu przywrócenia sytuacji istniejącej na rynku przed przyznaniem pomocy. Proces odzyskiwania środków powinien obejmować czas od dnia odniesienia korzyści przez beneficjenta, to jest począwszy od dnia, w którym pomoc w formie kwoty głównej pożyczek została bezprawnie przekazana do dyspozycji beneficjenta, do dnia skutecznego jej odzyskania, a kwota, jaką należy odzyskać, powinna zostać powiększona o kwotę odsetek naliczanych do dnia jej skutecznego odzyskania. Odsetki od zwracanej pomocy różnią się od odsetek umownych, odsetek za opóźnienia w płatnościach lub innych kwot powiązanych z przedmiotowymi pożyczkami należnymi państwu od przedsiębiorstwa Hunedoara.
- (130) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem niewypłacalność beneficjenta i jego niezdolność do zwrotu kwoty pomocy nie stanowi ważnego powodu do tego, aby zwolnić go z obowiązku spłaty⁽⁴²⁾. W takim przypadku przywrócenie sytuacji sprzed przyznania pomocy i wyeliminowanie zakłócenia konkurencji można zasadniczo uzyskać, rejestrując kwotę należną związaną ze zwrotem pomocy w rejestrze długów w ramach postępowania upadłościowego obejmującego likwidację. Jeżeli państwo członkowskie nie może odzyskać całości pomocy, wpis do rejestru stanowi spełnienie obowiązku odzyskania pomocy, o ile procedura ta prowadzi do przeprowadzenia skutecznej likwidacji majątku beneficjenta, czyli do zaprzestania jego działalności⁽⁴³⁾. Likwidacja przedsiębiorstwa CE Hunedoara w przypadku nieodzyskania pomocy na ratowanie w ciągu sześciu miesięcy od jej zatwierdzenia lub wypłaty także stanowi przedmiot rozważań w wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw w decyzji w sprawie pomocy na ratowanie (motywy 20, 21 i 52, lit. d)).
- (131) Komisja przyjmuje do wiadomości niedawne dyskusje w Rumunię, w których ustalono, że likwidacja przedsiębiorstwa CE Hunedoara może doprowadzić do likwidacji i sprzedaży jego aktywów w celu spłacenia zobowiązań, łącznie z tymi wynikającymi z wdrożenia obowiązku odzyskania nałożonego na Rumunię w wyniku decyzji. W każdym razie władze rumuńskie potwierdziły istnienie przepisów prawnych w prawodawstwie krajowym, które zapewniłyby ciągłość działalności i wspomniały w tym względzie ustawę nr 123 z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie energii elektrycznej i gazu ziemnego, zwłaszcza rozdział dotyczący ochrony i bezpieczeństwa.
- (132) W kontekście likwidacji i uwzględniając swoje zobowiązanie prawne w celu zapewnienia ciągłości dostaw, Rumunia może planować przyjęcie środków w celu uniknięcia gwałtownych zakłóceń w dostawie energii elektrycznej i ciepła w regionie, w którym przedsiębiorstwo CE Hunedoara prowadzi działalność i świadczy usługi. Takie środki muszą być proporcjonalne, racjonalne, a także ograniczone w czasie i zakresie do tego, co jest niezbędne do utrzymania wartości aktywów związanych z wytwarzaniem energii. Wykonując niniejszą decyzję, Komisja musi być informowana z wyprzedzeniem i być w stanie sprawdzić, czy spełniono te warunki. W związku z tym niniejsza decyzja zasadniczo pozostaje bez uszczerbku dla takich właściwych środków oraz dla procesu dotyczącego przekazywania aktywów związanych z wytwarzaniem energii.

⁽³⁸⁾ Zob. sprawa C-70/72, Komisja przeciwko Niemcom, ECLI:EU:C:1973:87, pkt 13.

⁽³⁹⁾ Zob. sprawy połączone C-278/92, C-279/92 i C-280/92, Hiszpania przeciwko Komisji, EU:C:1994:325, pkt 75.

⁽⁴⁰⁾ Zob. sprawa C-75/97, Belgia przeciwko Komisji, ECLI:EU:C:1999:311, pkt 64 i 65.

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 248 z 24.9.2015, s. 9).

⁽⁴²⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 2004 r., *Niemcy/Komisja*, C-277/00, ECLI:EU:C:2004:238, pkt 85; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 15 stycznia 1986 r., *Komisja/Belgia*, C-52/84, ECLI:EU:C:1986:3, pkt 14; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1990 r. w sprawie C-142/87, *Belgia/Komisja*, ECLI:EU:C:1990:125, pkt 60–62.

⁽⁴³⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 grudnia 2012 r., *Komisja/Hiszpania*, C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, pkt 104.

- (133) Ponadto, jak przywołano w trakcie wideokonferencji w dniu 31 lipca 2018 r. (zob. motyw 3 powyżej), Rumunia wyraziła swój zamiar wprowadzenia odpowiednich środków w celu przystąpienia do procesu przeniesienia aktywów związanych z wytwarzaniem energii z przedsiębiorstwa CE Hunedoara do przedsiębiorstwa New Company (NewCo), które ma dopiero zostać utworzone. Planuje się, że przybierze to formę nadzwyczajnego rozporządzenia rządu, w drodze którego zostałyby dokonane „trójstopniowe przeniesienie zamiast zapłaty” (w języku rumuńskim „dare în plată”) wyłącznie w odniesieniu do aktywów związanych z wytwarzaniem energii, tj. z pominięciem kopalń. Zgodnie z protokołem uzgodnionym z Rumunią, proces ten powinien uwzględniać:
- (i) po pierwsze, przygotowanie obowiązkowego sprawozdania oceniającego w celu ustalenia wartości aktywów związanych z wytwarzaniem energii (do czego obecnie zobowiązało się Ministerstwo Finansów) oraz kwoty zadłużenia przedsiębiorstwa CE Hunedoara;
 - (ii) po drugie, zastawione aktywa zostaną przeniesione do Ministerstwa Finansów, a następnie do Ministerstwa Energii;
 - (iii) po trzecie, zastawione aktywa zostałyby przeniesione do nowej spółki, której następnie powierzono by zadanie świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym.
- (134) Niniejsza decyzja pozostaje bez uszczerbku dla takiego przeniesienia aktywów w drodze planowanego nadzwyczajnego rozporządzenia rządu, pod warunkiem że planowany transfer zostanie przeprowadzony przez władze rumuńskie zgodnie z wymogami prawnymi, w tym w szczególności zgodnie z właściwą wyceną tych aktywów.

6. WNIOSEK

- (135) Komisja uznaje zatem, że Rumunia przyznała przedsiębiorstwu CE Hunedoara pomoc państwa niezgodną z prawem, która jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym i którą należy odzyskać,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pożyczka Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (pożyczka IBRD) gwarantowana przez państwo rumuńskie, w której przypadku przedsiębiorstwo CE Hunedoara stało się następcą beneficjenta, nie została przyznana przedsiębiorstwu CE Hunedoara niezgodnie z prawem, z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 2

Następujące pożyczki na rzecz przedsiębiorstwa CE Hunedoara i kwoty określone w lit. a) do d) stanowią pomoc państwa, która została niezgodnie z prawem przyznana (lub niezwrócona, jeśli chodzi o lit. d)) przez Rumunię z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i są niezgodne z rynkiem wewnętrznym:

- a) kredyt zaciągnięty w Rumuńskim Banku Komercyjnym („BCR”) przez Ministerstwo Finansów na rzecz przedsiębiorstwa CE Hunedoara w drodze umowy kredytu dla spółki zależnej (kredyt od BCR) – 83 485 450 RON;
- b) kredyt zaciągnięty w Rumuńskim Banku Rozwoju („BRD”) przez Ministerstwo Finansów, a następnie udostępniony przedsiębiorstwu CE Hunedoara w drodze umowy kredytu dla spółki zależnej (kredyt od BRD) – 68 371 170 RON;
- c) pożyczka udzielona na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, o zwrot której wystąpiono w decyzji dotyczącej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym (pożyczka na spłatę pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym) – 34 785 015 RON;
- d) pożyczka stanowiąca pomoc przyznaną zgodnie z decyzją w sprawie pomocy na ratowanie wraz z odsetkami („pożyczka na ratowanie”) – faktycznie wypłacona w kwocie 98 476 900 RON, a także niezwrócona po sześciu miesiącach od wypłaty.

Artykuł 3

1. Rumunia odzyskuje od beneficjenta pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym, o której mowa w art. 2.
2. Rzeczywiste kwoty podlegające zwrotowi mają taką samą wartość jak kwoty faktycznie wypłacone beneficjentowi i niezwrócone przez niego państwu rumuńskiemu; do tych kwot także dolicza się odsetki za cały okres poczynawszy od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, do dnia jej faktycznego odzyskania.

3. Odsetki nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 ⁽⁴⁾.
4. Rumunia anuluje wszelkie dotychczas niezrealizowane wypłaty pomocy, o której mowa w art. 2, ze skutkiem od daty przyjęcia niniejszej decyzji.

Artykuł 4

1. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 2, odbywa się w sposób bezzwłoczny i skuteczny, bez naruszania właściwych środków, które Rumunia może przyjąć w celu zachowania nieprzerwanego działania aktywów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej, które są niezbędne do dostarczenia energii elektrycznej i ogrzewania, pod warunkiem że środki te są proporcjonalne, racjonalne, a także ograniczone w czasie i zakresie do tego, co jest niezbędne do utrzymania wartości aktywów.
2. Rumunia zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty powiadomienia o niej.

Artykuł 5

1. W terminie dwóch miesięcy od daty powiadomienia o niniejszej decyzji Rumunia przekazuje Komisji następujące informacje:
 - a) wysokość łącznej kwoty (kwota główna i odsetki od zwracanej pomocy) do odzyskania od beneficjenta;
 - b) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
 - c) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu zachowania nieprzerwanego działania aktywów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej;
 - d) dokumenty potwierdzające, że beneficjentowi nakazano zwrot pomocy.
2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 2, Rumunia na bieżąco informuje Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na szczeblu krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji. Na wniosek Komisji Rumunia bezzwłocznie przedstawia informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Rumunia dostarcza również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już odzyskanych od beneficjenta.

Artykuł 6

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rumunii.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 listopada 2018 r.

W imieniu Komisji
Margrethe VESTAGER
Członek Komisji

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).